

PEDAGOGISESTI SUUNNITELTU JA VALMISTELTU LUKUHETKI

Kuvakirjaa voi lukea, katsoa ja soveltaa tuhansin eri tavoin.
Hyvä ja antoisa lukuhetki toteutetaan pienryhmässä.

- Kirjan valinta (dia 2)
- Kirjaan tutustuminen (dia 2)
- Lukuympäristön rakentaminen (dia 3)
- Lukuhetkelle virittäytyminen (dia 3)
- Lukuhetken vuorovaikutus (dia 4)
- Kuvat kertovat (dia 5)
- Lukutilanteen havainnollistaminen ja dramatisointi (dia 6)
- Keskustelu kuvakirjasta tukee ymmärtämisen taitoja (dia 7)
- Lukuhetki pienten ryhmässä (dia 8)
- Kuvakirjat leikin ja toiminnan lähtökohtana (dia 9)

1

1

Kirjan valinta

Lukijan on hyvä pohtia kirjan valintaa monesta suunnasta kuten ryhmän ikärakenne, erityistarpeet ja lukuhistoria, ryhmässä ajankohtaiset asiat, lukijan tavoite lukuhetkelle.

Kirjaan tutustuminen

Kirja kannattaa lukea itse myös kuvia tutkien huolella ennen lapsille lukemista. Kun tuntee tarinan ja kuvituksen kykenee lukemaan eläytyen ja paremmin sekä reagoimaan lasten kysymyksiin ja kommentteihin.

2

2

Lukuympäristön rakentaminen

Ympäristön tulee olla **rauhallinen ja häiriötön**. Mikäli ryhmällä ei ole vakituista lukutilaa, kannattaa ympäristöä lavastaa kevyesti. Näin toimien lukuhetki erottuu muusta toiminnasta antaen sille erityismerkitystä ja tunnelmaa. Lattialle tai hyllyn päälle voi levittää kankaita, sytyttää tunnelmavalvoja, lukea hämärässä, ottaa mukaan kirjaan liittyvää rekvisiittaa. Samalla lukija itse tulee virittäytyneeksi ääneen lukemiseen ja vuorovaikutukseen.

Lukuhetkelle virittäytyminen

Lukuhetkelle on hyvä tulla pysähtymisen kautta tai virittää päivän touhujen nostama vireydellä lukuhetkelle äänimerkillä (soittorasia, kulkunen...) tai huomion kiinnittää vaikkapa pehmolelulla, joka johdattaa tarinaan. Lukija voi pukeutua tarinahattuun tai satuviittaan. Sen lisäksi, että hyödynnetään luettavaan kirjaan sopivia ratkaisuja, kannattaa ryhmässä **käyttää toistuvia rituaaleja**, jotka luovat tutun lukuhetkelle virittävän rutiinin.

3

3

Lukuhetken vuorovaikutus

- Lukuhetkessä on keskeistä hetki ja siinä eläminen, kuvakirjan lukemisen tulee olla elämyksellistä ja vuorovaikutteista, lasten kommentteille kannattaa olla valpas ja avoin.
- Lasten kanssa voidaan tehdä kuuntelusopimus siitä, milloin ollaan hiljaa ja milloin voi esittää kysymyksiä

4

4

Kuvat kertovat

- Tapoja edetä kuvien suhteen on erilaisia. Katsotaan kuvat etukäteen yhdessä samalla pohtien mistä kirja kertoo, mitä kuvat viestittävät tai katsellaan kuvat niin, että jokainen keskittyy itseksään kuvien katseluun. Mikäli halutaankin säilyttää tarinan yllätyksellisyys ja korostaa sivun kääntämisen draamaa, tutkitaan kuvia lukemisen jälkeen tai toisella kerralla.

5

5

Lukutilanteen havainnollistaminen ja dramatisointi

- Merkityksellistä on lukijan eläytyminen ja äänen käyttö, tauot ovat tärkeä tehokeino.
- Elävöitetään tarinaa nukeilla ja esineillä, lukijan pukeutumisella.
- Korostetaan kuvia ja tunnelmaa taskulampulla.
- Osallistetaan lapsia dramatisointiin antamalla heille liikkumistehtäviä tai tehtäviä tuottaa ääntä tarinaan liittyen.
- Lisätään ääniä padilta tai puhelimelta.

6

6

Keskustelu kuvakirjasta tukee ymmärtämisen taitoja

- Kirjasta keskusteleminen vuorovaikutteisesti ja lapsia osallistaen tukee ymmärtämistaitojen kehittymistä, joka mahdollistuu luettaessa pienryhmässä tai muutaman lapsen kanssa.
  - Kirjasta voi keskustella lukemisen aikana ja keskustelua käydään myös loppuksi, kun kirja on luettu keskittyneesti läpi ainakin kerran ja sen kuvia on katsottu rauhassa.
  - Keskustelun tukena voi kuvien lisäksi käyttää lukemishetkellä mahdollisesti mukana ollutta rekvisiittaa.
  - Käytetään strategioita ja menetelmiä, jotka tukevat kieltä ja sanastoa sekä päätelmien tekemisen ja ymmärtämisen taitoja.
- Strategioita ja menetelmiä kuvattu oheisissa liitteissä ”**Monilukutaidon aika**” ja ”**Dialoginen eli keskustelunomainen lukutekniikka**”

7

7

Lukuhetki pienten ryhmässä

- Pieniltä lapsilta ei voi vaatia kuuntelemiseen keskittymistä pitkää aikaa ryhmätilanteessa.
- Pidetään yhteinen toiminnallinen lukuhetki, jossa saa välillä pomppia kuin Olli Orava tai ryömiä kuin Pikku toukka paksulainen. Liitetään kirjan tapahtumia leikkiin, tehdään Pupelle ruokaa leikkinurkkauksessa tai ajellaan paloautolla kuin Palomies Sami.
- Alle 3-vuotiaiden kanssa on tärkeää harjoitella yhteiseen lukuhetkeen ja jaettuun tarkkaavaisuuteen keskittymistä aikuisen sylissä ja lähellä, yhdessä kirjaa tutkien keskustelunomaista lukutekniikkaa käyttäen.

8

8

Kuvakirjat leikin ja toiminnan lähtökohtana

- Kuvakirja antaa aiheita ja ideoita jälkityöskentelylle loputtomiin. Tehdään kirjasta piirustus, maalaus, draamaa, äänimaisema, teatteria, muovaillaan, liikutaan, leikitään...
Vain mielikuvitus on rajana!
- Kirjan monipuolinen käsittely syventää ymmärtämistä ja kokemusta.

ILOISIA, TUNNELMALLISIA, HAUSKOJA, HERKISTÄVIÄ, INNOSTAVIA SATUHETKIÄ

KAIKILLE LAPSILLE JA AIKUISILLE!

Diaesityksen lähteenä käytetty : Opas kirjallisuuskasvatukseen varhaiskasvatuksessa, 2020 Päivi Heikkilä – Halttunen ja Sirke Happonen sekä ILT Oppiminen

9